

GEO

UUSI IKKUNA MAAILMAAN

Australia Mitä sademetsälle tapahtuu, kun sateet lakkaavat?

Saaristomeren helmi Jurmo

LUONTO YLLÄTTÄÄ Rantakivien takaa löytyy Suomen suurin nummi
JÄÄNNEJÄÄKAUDELTA Kivinen saari on Salpausselän jatke
PÖLLOJÄ JA ALPAKOITA Täällä viihtyvät niin Lapin kuin Andien lajit

Kahlittu Mekong

Bangkok saa tarvitsemansa
sähkön pyhästä joesta

Koirasta klooni

Korealaislääkäri herättää
lemmikit henkiin

Aistien Sansibar

Tuoksujen ja värien saari
Afrikan rannikolla

Merja Salo:

Mikä on albumisi
vanhin valokuva?

Hätähuuto Mekongjoelta

Teksti **Jules Prévost** Kuvat **Franck Vogel**

Mekong eli ”Kaikkien vesien äiti” on jokivarren asukkaille pyhä. Nyt kuutta maata halkovaan Mekongiin ja sen sivujokiin on rakennettu kymmeniä vesivoimaloita. Ne mullistavat koko alueen tulevaisuuden.

Kambodžalainen Chenda, 13, kipuaa kouluamuisin Tonle Sapin järvellä veneeseensä kuin bussiin. Iltapäivällä hän meloo takaisin kelluvaan kotiinsa järvellä, joka elää Mekongin rytmissä.

Kiinan pystyttämät padot ovat korkeita kuin vuoret.

Betonimuuri tukkii solan Yunnanin maakunnassa Kiinassa. Kolmesataa perhettä on joutunut muuttamaan pois Miaowein padon tieltä. Valtava rakennelma ei ole ensimmäinen eikä viimeinen Etelä-Kiinaan rakennetuista padoista, sillä valtio haluaa hyödyntää valtavia vesivoimavarojaan.

Yläjuoksulle rakennetut patoaltaat uhkaavat kalastajien elämäntapaa.

Kalastajat ottavat suuria riskejä kokiessaan bamburyksiään neljäntuhannen saaren alueella Laosissa. Jotkut yhdistävät toisensa köydellä vastustaakseen virran voimaa. Saalistuspaikana Mekong on houkutteleva, sillä joka vuosi sitä pitkin nousee kutemaan 160 kalalajia, jos padot eivät tuki niiltä tietä.

Tulvan aikaan Kambodžan kelluvat kylät joutuvat veden armoille.

Tulvaveden noustessa talot joutuvat veden saartamiksi. Tonle Sap -järven kelluvissa kylissä asuu miljoona ihmistä, joiden pääelinkeino on aina ollut kalastus. Kymmenen viime vuoden aikana kalansaaliit ovat kuitenkin pienentyneet.

VAIN ÖLJYLAMPPU antaa valoa perinteisessä, paalujen päälle rakennetussa majassa Laosissa. Isäntä syttytelee hämärässä tuvasa tulta lieteen. Sillä valmistuu kymmenhenkisen Pongin perheen ilta-ateria. Sähköä ei ole, kuten ei monilla muillakaan köyhillä Khammouanin maakunnassa Keski-Laosissa.

Korkeajännitejohdot erottuvat päiväsaikaan selvästi sinistä taivasta vasten. Yksi sähkömastot on pystytetty Pongin perheen riisipeltoon ja muita sadan metrin välein naapureidenkin maille. Jos riisinviljelijä Pong seuraisi korkeajännitejohtolinjaa kohti pohjoista, hän saapuisi 50 kilometrin jälkeen padolle, johon päätyvät Mekongin suurimmat sivujoet. Lähes kaikki Nam Theun 2 -padon vesivoimalasähköstä kulkee Thaimaahan Pongin perheen kotitalon yli. Perhe tosin ihmettelee yhä, mihin metallimastoja oikein käytetään.

Kaakkois-Aasian metropoleista Bangkok, Phnom Penh ja Ho Chi Minh kasvavat nopeasti ja ovat riippuvaisia sähköstä. Ne haluavat sähköä joka vuosi enemmän, ja sitä tuottamaan on valittu Mekong.

Kaikkien vesien äiti, kuten jokea Thaimaassa kutsutaan, on Kaakkois-Aasian maille elintärkeä myös elannon vuoksi. Joesta riippuu yli kuudenkymmenen miljoonan ihmisen toimeen-

tulo Kiinassa, Burmassa, Thaimaassa, Laosissa, Kambodžassa ja Vietnamsissa. Maanviljelijät saavat joesta kasteluvetensä ja kalastajat kalansa. Torimyyjät kauppaavat tuotteitaan kelluvilla toreilla.

Mekong on 4 800 kilometriä pitkä. Se virtaa halki sankkojen metsien, elämää kuhisevien kaupunkien ja loputtomien tasankojen. Kaikkialla jokivarren asukkaat uhraavat Mekongille lahjoja ja kunnioittavat sitä komeilla juhlamenoilla.

Tutkijat ovat haltioissaan Mekongin ekosysteemistä, joka on maailman runsaslajisimpia. Joki on lumonnut myös matkailijat. Saigonissa syntynyt ranskalaiskirjailija Marguerite Duras puolestaan julisti rakkauttaan jokea kohtaan vuonna 1984 romaanissaan *Rakastaja*: ”Äidillä oli tapana sanoa, etten näkisi elämässäni missään yhtä kaunista, suurta ja villiä virtaa.”

Virtaan ja sen sivujokiin on kuitenkin rakennettu kolmenkymmenen viime vuoden aikana kuusikymmentä patoa, ja työn alla on kymmeniä muita. Betonipadot häiritsevät vaelluskalojen nousua kutualueilleen. Patoaltaiden alle on jäänyt tuhansia koteja, ja asukkaiden on ollut pakko aloittaa uusi elämä muualla. Mekongin suistoalueelle eli riisipeltojen, pikkusaarten ja kanavien verkostoon ei enää kulkeudu riittävästi maa-ainesta tulvasien mukana. Siten suistoalue on vajoamassa vähä vähältä Etelä-Kiinan mereen.

MEKONGJOKI ALKAA TIIBETIN korkeilta ylängöiltä, joilla sijaitsevat myös Brahmaputra- ja Jangtsejokien lähteet. Joki ahmii Himalajan lunta ja sukeltaa sitten jyrkiltä rinteiltä kapeisiin soliin. Mekong onkin kiinaksi Lancang Jiang eli Kuohuva joki.

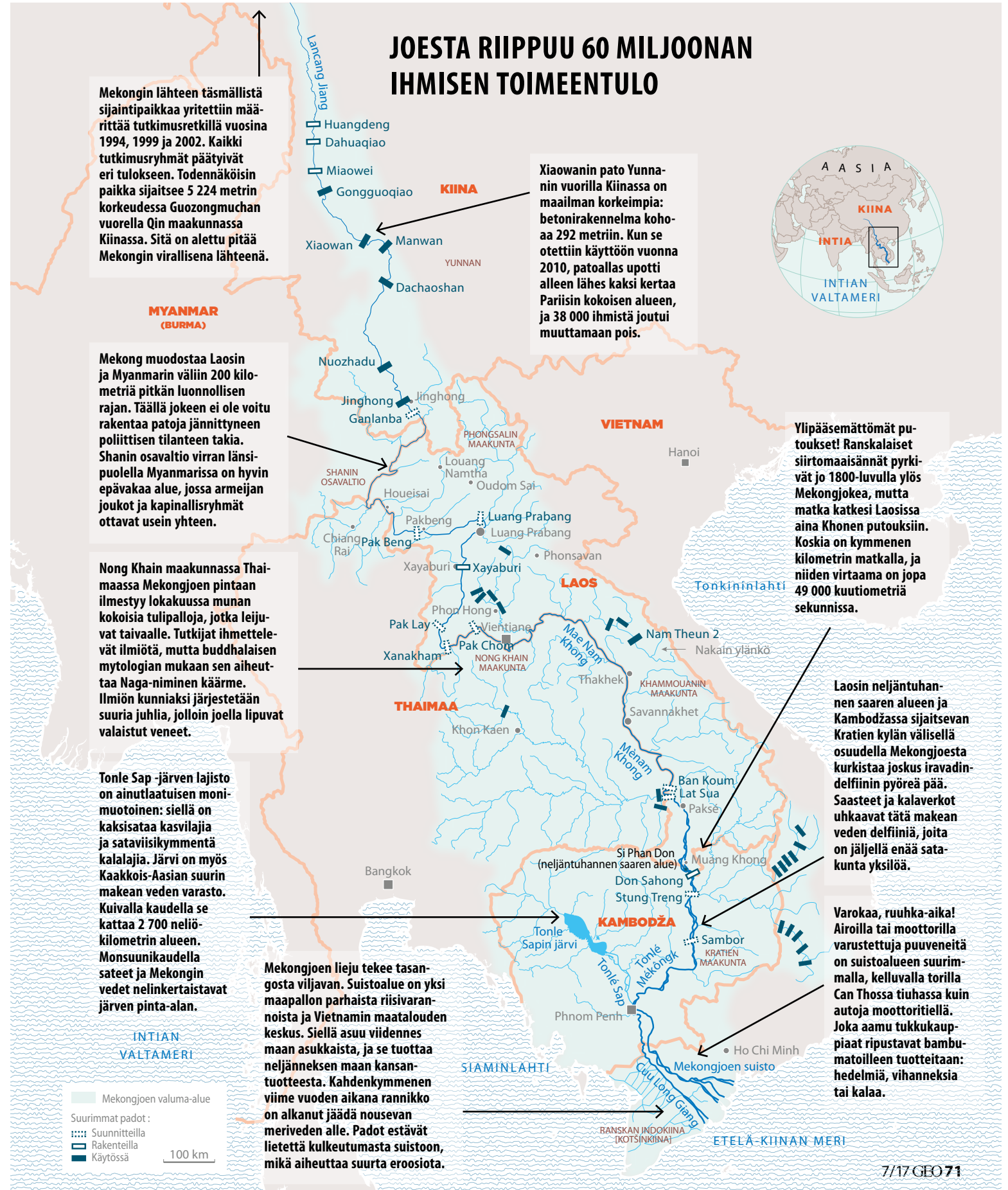
Villinä virtaavan vuoksen on kahlinnut seesteiseksi järveksi 292 metriä korkea pato Xiaowanissa Lounais-Kiinassa. Vuonna 2010 valmistunut vesivoimala Yunnanin maakunnassa tuottaa enemmän sähköä kuin monet ydinvoimalat. Padon rakentajat ovat saavutuksestaan ylpeitä.

”Pato on hyvää työtä”, kehuu yksi rakennusmies päässään punainen moottoripyöräkypäri. Hän ajoi entisen työkaverinsa kanssa mopedilla

Rakentajat ovat ylpeitä vuonna 2010 valmistuneesta kiinalaisesta Xiaowanin padosta, jota he olivat tekemässä. Pato on Mekongjoen suurin: 902 metriä pitkä, 292 metriä korkea ja 69 metriä paksu.

JOESTA RIIPPUU 60 MILJOONAN IHMISEN TOIMEENTULO

Alajuoksulla pohjaa ruopataan ja rantatörmät sortuvat.

Yahem Rong pumppaa joka päivä huteraan proomuunsa kymmenen kuutiometriä hiekkaa Kratien kaupungin lähellä Kambodžassa. Hän on vain yksi lenkki pitkässä ketjussa, jossa jokea ruopataan laillisesti ja laittomasti. Hiekkaa tarvitaan tyydyttämään aasialaisten jättimetropolien jatkuvaa betoninälkää.

Naniyee, 75, (etualalla) työskentelee perheen riisipellolla Tonle Sap -joen rannalla. Lähes neljä viidestä Kambodžan maaseudun asukkaasta on riisinviljelijöitä. Maa on liejun ja tulvavesien ansiosta hyvin hedelmällistä.

parikymmentä kilomeriä mutkaisia pikkuteitä, jotta voisi ihailla kättensä jälkiä. Ystävykset käyvät usein padolla, istuvat valkoisella kaiteella ja roikottavat jalkojaan tyhjän päällä vastapäätä kallionrinteitä, joiden väliin on pystytetty padon betoniseinämä.

Paljonko he saivat aikoinaan korvausta työstään? ”Kymmenen juania päivässä.” Se on alle 1,50 euroa, mikä on kolme kertaa vähemmän kuin minimipalkka useimmissa Kiinan maakunnissa. Miehet ovat kuitenkin tyytyväisiä.

”Kun heräsimme aamulla, tunsimme olevamme hyödyksi maaillemme”, he muistelevat.

Kun Miaowein padon rakentaminen alkoi Xiaowanissa vuonna 2010, jokivarressa asui kolmesataa bai-vähemmistöön kuuluvaa perhettä. Kun joki padottiin, heidän entisiin koteihinsa pääsi enää snorklaamalla.

Kahdenkymmenen kilometrin päässä on yhä rakenteilla kylä, jonka piti korvata padon alle jäänyt asuinpaikka, tämä modernien aikojen Atlantis. Uudesta kylästä on kuitenkin valmiina vain valtava juliste, jossa lukee ”Tämä on siirtolaisten mallikylä”. Räikeän punainen ja sininen juliste hallitsee maisemaa. Kaikki muu onkin harmaata: kadun kuhmurainen asfaltti, maalaamattomat talot, jopa ohikulkijoiden kasvat.

Lähikylästä tulleet työläiset pyörittävät eräänä heinäkuun pilvisenä päivänä uudessa kylässä betonimyllyjä. Rinta paljaana ja tupakka suupielessä he

vekkeita. Mutta miten uudella asuinalueella voisi ansaita elantonsa, ilman peltoja tai karjaa? Valtion vahingonkorvaukset eivät riittäneet kattamaan tulonmenetystä, joten lähes kaikki pakkomuutetut palasivat maaseudulle.

NAAPURIMAA LAOSIN viranomaiset vakuuttavat, että heillä samanlaista tilannetta ei pääsisi syntymään. ”Täällä vesivoiman rakennuttajat pitävät huolen siitä, että patopakolaisten elämä paranee uudessa asuinpaikassa”, vakuuttaa maan energiapolitiikasta vastaavan ministeriön ylijohtaja Khamso Kouphokham.

Ja totta tosiaan: kaikki kuusituhatta Nam Theun 2 -patoaltaan vuoksi pakkomuutettua asuvat nykyään lähellä entistä kyläänsä nykyaikaisissa taloissa, joissa on vesijohto ja sähköt. Ainoa ongelma on se, että heille korvauksena luovutetut viljelyspalstat eivät ole kovin hedelmällisiä, joten uudet riisipellot eivät tuota tarpeeksi. Tilanteen parantamiseksi jotkut alkoivat myydä ruusupuuta, josta tehdään ylellisiä huonekaluja, mutta sittemmin myös ruusupuumetsä jäi padotun veden alle. Nyt nämä jokivarren metsurit pujottelevat veneillään kuolleiden puiden luurankomaisten oksien välissä ja yrittävät löytää käyttökelpoisia runkoja. Ne he kuivaavat ennen myymistä.

Nam Theun 2 -padon rahoitti kansainvälinen konsortio. Suurin rahoittaja oli Ranskan valtion omistama energiayhtiö EDF Energy. Voimala otet-

häärivät taloissa, joissa ei ole vielä ikkunoita eikä ovia. Purkujätteidensä ja tikapuiden seassa harhailee kodittomia pakolaisia. Useimmat ovat maanviljelijöitä, joilla ei ole enää maata, mitä viljellä.

Pakkomuutto on tuttua myös Miaowein ja Xiaowanin välissä sijaitsevan Gongguqiaon asukkailla. Jo ennen kuin pato vuonna 2008 valmistui, asukkaille oli varattu Jiu Zhun kaupungissa kokonainen kortteli. Muuttajia odottivat uudella asuinalueella leveät kivet kadut ja viheralueet sekä valkoiset, kaksi- ja kolmikerrokset talot, joissa oli viehättäviä par-

tiin alun perin hyvin myönteisesti vastaan, ja varsinkin Maailmanpankki oli innostunut projektista.

”Tätä patoa on pidetty taloudellisenä, ekologisena ja sosiaalisena malliprojektina”, kehuu Khamso Kouphokham.

Osa projektin kannattajista on kuitenkin alkanut suhtautua patoon epäilevästi. Heihin kuuluu amerikkalainen antropologi Thayer Scudder, joka on työskennellyt konsulttina lukuisissa vesivoimalahankkeissa Afrikassa ja Aasiassa.

”Nam Theun 2 on todistanut epäilyni oikeiksi. On luonnonvarojen kannalta liian tuhoisaa rakentaa valtava pato”, Scudder sanoi vuonna 2014 *New York Times* -lehdessä haastattelussa.

Laosin vesivoimahankkeiden määrä lisääntyy kuitenkin koko ajan. Tekeillä on yhdeksäntoista vesivoimalaa, useimmat niistä Mekongjokeen, ja yhdeksän muuta on valmisteilla.

”Maassamme on paljon luonnonvaroja, mutta infrastruktuuri on kehittämätöntä eikä teollistuminen ole päässyt kunnolla vauhtiin. Kun Maailmanpankki kolmekymmentä vuotta sitten pyysi hallitusta houkuttelemaan maahan ulkomaisia investoijia, vesivoima näytti parhaalta mahdollisuudelta”, selittää ylijohtaja Kouphokham.

Laosin tavoite on virallisen iskulauseen mukaan olla tulevaisuudessa ”Kaakkois-Aasian akku”. Valtaosa sähköstä tuotetaan vientiin, etenkin naapurimaahan Thaimaahan, mutta myös Vietnamiin ja Kambodžaan. Laosissa sähköverkkoon kuuluvien kotitalouksien osuus kasvoi 37 prosentista 78 prosenttiin vuosina 2001–11, mutta erot kaupunkien ja maaseudun välillä ovat yhä huimat. Pääkaupunki Vientianessa on sähkö kaikissa kodeissa, mutta Kiinan rajalla Phongsalyn maakunnassa sähköverkkoon kuuluu tuskin kaksi kymmenestä kotitaloudesta.

Monet Mekongin kalastajista ovat ryhtyneet krokotiilinkasvattajiksi. Elinkeino on alueella kovassa nousussa. Tämä tila sijaitsee Kambodžassa.

Krokotiilibisnes kukoistaa Kaakkois-Aasiassa

Älkää vain naarmuttako selkänahkaa! Siitä työnhohajat muistuttavat alituisen kahdellatuhannella krokotiilifarmilla Mekongin ja Tonle Sapin rannoilla. Joskus aitausten lattia on jopa pehmustettu matoilla kallisarvoisten nahkojen suojelemiseksi. Varominen onkin tarpeen, sillä yksi täysin naarmuton eläin saattaa tuottaa myyjälle jopa tuhat dollaria.

Yleensä krokotiili kohtaa kuolemansa Kiinassa, missä se muuttuu laukuiksi, saappaiksi tai takeiksi. Liha myydyään Kantonin, Taiwanin tai Phnom Penhin ravintoloihin.

Lähes miljoona jättimäistä matelijaa elää vankeudessa Mekongin rannoilla Kambodžassa ja Vietnamissa.

Metsästys, kalaverkot ja elinalueiden vähentyminen ovat romahduttaneet luonnonvaraisten krokotiilien populaatiot neljänkymmenen viime vuoden aikana. Esimerkiksi Kambodžassa on enää 224 siaminkrokotiiliä, joka on yleisin aasialaisista krokotiileista. Kansainvälinen luonnonsuojeluliitto IUCN luokitteli lajin uhanalaiseksi jo vuonna 1996.

Matelijoiden kasvatusta ja kauppaa sääntelee CITES-niminen yleissopimus. Kasvattajien on noudatettava myönnettyjä kiintiöitä ja pystyttävä todistamaan, etteivät heidän eläimensä ole peräisin salametsästäjiltä. Esimerkiksi Vietnam sai vuonna 2016 kasvatusta vientiin korkeintaan 76 000 krokotiilia.

Vesivoimalat takaavat, etteivät Bangkokin valot sammu koskaan.

Bangkokin Siam Discovery -ostoskeskuksessa hohtavat tuhannet valot. Se on suureksi osaksi Mekongin ansiota, sillä Thaimaa sai joesta sähkönsä sekä vettä ja materiaalit rakennustyömaille. Thaimaa on viidessätoista vuodessa kaksinkertaistanut kulutuksensa ja nelinkertaistanut sähköntuonnin.

Kyläläisten viljelysmaat ovat jääneet tekojärven alle.

”VUOLLE ON hirvittävän voimakas, se veisi kaiken mennessään, kivet, katedraalin, kokonaisen kaupungin. Vетten uumenissa raivoaa myrsky. Vimmattuna tempoileva tuuli.”

Tämä kohta Marguerite Durasin *Rakastaja*-romaanista sijoittuu Ranskan Indokiinaan eli nykyiseen Vietnamiin, mutta se sopii yhtä hyvin Mekongjokeen Laosin eteläkärjessä Si Phan Donissa. Täällä neljäntuhannen saaren alueella joki on täynnä pikkusaaria, joista osa on niin pieniä, että niillä sinnittelee vain yksi puu. Parikymmentä kalastajaa kiskoo vedestä bamburyisiä keskellä kovinta virtapaikkaa Don Khon -saaren lähellä. Osaa miehistä yhdistää kohisevassa koskessa keskinäinen turvaköysi. Uhkarohkeammat kahlaavat virtaan vyötäröä myöten ilman mitään apuvälinettä.

Perinteinen elinkeino on yhä voimissaan, sillä Mekongjoen kalansaaliit ovat mahtavia.

”Tämä on kalojen autobaana. Noin 160 kalalajia nousee ylös jokea kutualueilleen Laosiin. Kalanpoikaset laskevat sitten myötävirtaan kohti sopivia kasvupaikkoja, kuten Tonle Sap -järveä Kambodžassa”, selittää Marc Goichot Maailman luonnonsäätiöstä WWF:stä.

Goichot osallistuu Greater Mekong -tutkimusohjelmaan. ”Kalastus tuo neljäntuhannen saaren alueella elinkeinon ainakin neljälle asukkaalle kymmenestä. Padot saattavat kuitenkin olla uhka valtavalle kalavarannolle.”

Don Sahong -patoa on rakennettu vuodesta 2016 asti vain muutaman sadan metrin päähän Don Khonin pikkusaaresta, keskelle yhtä vaelluskalojen tärkeimmistä reiteistä. Paineilmaporat pärisevät, kaivinkoneet ärjähtelevät ja dynamiittipötköt räjähtelevät. Rakennusmiehet kuulosuojaimineen peittyvät välillä kokonaan savuun.

Melu ja tärinä pelottavat pois joessa elävät herkkäkuuloiset iravadindelfiinit. Näistä uhanalaistuneista delfiineistä enää viisi uiskentelee Mekongjoessa Laosin puolella. Kambodžassa elää parikymmentä lisää.

VIELÄ KAUEMPANA alajuoksulla, Phnom Penhissä, Mekongjoki risteää Tonle Sapin kanssa. Tonle

Sap on ilkkurinen joki, sillä se huvittelee vaihtamalla virtaussuuntaa. Kuivana kautena se virtaa Mekongjoen kanssa samaan suuntaan, mutta monsuunikaudella sateiden täyttämä joki alkaakin valua tulosuuntaansa. Kun jokea seuraa veneellä, päättyy lopulta valtavalle järvelle. Senkin nimi on Tonle Sap, ja sadekaudella sillä elää yli miljoona ihmistä. Koulu, tori, talot – kaikki kelluu järvellä ja liikkuu tulvavesien mukaan. Tonle Sap on Kaakkois-Aasian isoin järvi ja alueen suurin makean veden varasto. Se on myös Kambodžan ruoka-aitta, josta pyydetään 60 prosenttia maassa syödyistä kaloista.

Paikka näyttää idylliseltä, mutta ihmisten mielialat ovat synkeät. Vielä kymmenen vuotta sitten osa kalastajista nosti järvestä jopa sata kiloa kalaa päivässä. Nykyään määrä on lähempänä viittä kiloa.

”Kalansaaliit ovat tyrehtymässä, kalalajeja on yhä vähemmän ja saaliit yhä pienempiä”, WWF:n Marc Goichot vahvistaa.

Kalojen väheneminen voi olla isku koko Kambodžalle, jossa kalatalouden osuus on seitsemän prosenttia kansantuotteesta.

Mekongjoki on alueen asukkaille taloudellisesti tärkeä, mutta sillä on myös tärkeä symboliarvo. Kun Tonle Sap -joki muuttaa loka–marraskuussa juoksusuuntaansa, Kambodžassa vietetään Bon Om Tuk -vedenjuhlaa. ”Se on kalastajien tilaisuus osoittaa kunnioitusta joelleen”, kertoo Quebecin yliopiston tutkija Eric Mottet.

Ilonpito alkaa täydenkuun aikaan jatkuen kolme päivää ja kolme yötä. Yhden tulkinnan mukaan juhlalla kiitetään vetten henkiä eli *nagoja* maan hedelmällisyydestä. Valtavat, moniväriset kanootit tuodaan säilytyspaikoistaan *pagodeista* tai luostareista Phnom Penhiin, jossa järjestetään näyttävät melontakilpailut.

Mekongia myös pelätään, erityisesti Vietnamsa. ”Siellä joki jakautuu yhdeksään lonkeroiseen haaraan. Siitä se on saanut vietnaminkielisen nimensä Song Cuu Long eli Yhdeksän lohikäärmeen joki”, kertoo Eric Mottet.

Pyhän veden oikuiltä saatetaan suojautua maalaamalla veneiden kokkaan silmät. Suojelusta Vietnam tosiaan tarvitsee: rantojen jääminen veden alle

on jo parikymmentä vuotta pienentänyt Mekongin suistoaluetta. Sen hedelmällisillä tasangoilla tuotetaan lähes kaikki maan riisi.

”Vuonna 1990 Mekong kuljetti jokisuuhun 160 miljoonaa tonnia lietettä. Vuonna 2014 luku oli enää 75 miljoonaa”, kertoo Maailman luonnonsäätiön eli WWF:n Marc Goichot.

Syynä ovat ennen kaikkea joen yläjuoksulle rakennetut padot, jotka eivät päästä lietettä lävitseen. Alajuoksulle kulkeutuvan lietteen määrä saattaa WWF:n kokoamien tutkimusten mukaan vähentyä entisestään, jos kaikki Mekongin varrelle suunnitellut vesivoimalat todella rakennetaan.

Muita syntipukkeja ovat alueen jättimetropolit kuten Ho Chi Minh City, Bangkok ja Singapore. Niiden laajenemiseen tarvitaan paljon betonia ja siihen hiekkaa. Sitä lukemattomat proomut pumpaavat joka päivä Mekongin pohjasta. Sen vuoksi rantatörmät sortuvat, rantaviiva siirtyy sekä taloja ja riisipelloja jää Kiinanmeren alle.

”Joka päivä jää puoltatoista jalkapallostadionia vastaava maa-ala meriveden alle. Kun puhutaan näin valtavasta suistoalueesta, vakaus on muuttunut kriisiksi ennennäkemättömän nopeasti”, Marc Goichot kertoo.

MYÖS KOLMIKYMPPISEN riisinviljelijän elämässä vakaus on vaihtunut epävarmuuteen hyvin lyhyessä ajassa. ”Kymmenen vuotta sitten saattoi saada kolme tai neljäkin riisisatoa vuodessa. Tänä vuonna olen saanut vain kaksi satoa”, Van Thuan Nguyen muistelee.

Sadot ovat kutistuneet, koska syventynyt jokisuisto saa meren tunkeutumaan yhä pidemmälle sisämaahan. Suolavettä virtaa WWF:n mukaan nykyään jopa 140 kilometrin päähän rannikolta.

Van Thuan Nguyenin riisipellot sijaitsevat tuskin kolmenkymmenen kilometrin päässä rannikolta. Hän miettiikin nyt ammatin vaihtoa. ”Minulla

ei ole vaihtoehtoja, mikäli haluan saada perheelle ruokaa pöytään!”

Jos Nguyen päättää muuttaa kaupunkiin, hän vaikuttaa osaltaan siihen, että kaupungit tarvitsevat yhä enemmän hiekkaa. Se taas lisää epäsuorasti eroosiota ja helpottaa suolaveden tunkeutumista jokisuistoon. Edessä on noidankehä – tai häntäänsä pureva lohikäärme.

Alueen maiden yhteistyön lisääminen on avain joen pelastamisessa. Mekongin jokikomissio MRC luotiin YK:n aloitteesta jo vuonna 1957, mutta sillä on rajallisesti valtaa. Komissioon kuuluvat alueen kuudesta maasta vain Kambodža, Laos, Thaimaa ja Vietnam. Kiinalla on tarkkailijan asema.

”Kiina ei tee riittävästi yhteistyötä MRC:n kanssa. Kiinalaiset toimittavat tilastotiedot vain sadekauden virtaamasta alueellaan. On hyvin vaikea tehdä työtä, kun meiltä puuttuvat joen alkulähteitä koskevat oleelliset tiedot”, Eric Mottet kertoo.

Jokikomission päätökset eivät myöskään velvoita osapuolia. Laos saattoi siis käynnistää Xayaburin padon rakennustyöt pääkaupunkinsa Vientianen luoteispuolella, vaikka alajuoksun maat olivat hanketta vastaan. Thaimaa taas on jo sitoutunut ostamaan käytännössä kaiken voimalan tuottamasta sähköstä. Joka suuntaan kasvava pääkaupunki Bangkok pilvenpiirtäjäineen valvoo yötä päivää, ja kirkuvien mainostaulujen valosaaste peittää tähdet.

Toistaiseksi Pongin perhe voi kuitenkin katsella tähtiä korkeajännitejohtojen välistä. ■

Kambodžalaiseen cham-vähemmistöön kuuluva perhe asuu paalujen päälle rakennetussa majassa loistohotellin kupeessa Kambodžan pääkaupungissa Phnom Penhissä. Chamien toimeentulo on täysin riippuvainen Mekongjoen antimista.